

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Перше засідання

5 травня ц.р. у приміщенні Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбулися Загальні збори Національної академії наук України.

У роботі зборів взяли участь Президент України **В.А. Ющенко**; Прем'єр-міністр України **Ю.І. Єхануров**; Голова Верховної Ради України академік НАН України **В.М. Литвин**; секретар Ради національної безпеки і оборони України **А.К. Кінах**, міністр освіти і науки України **С.М. Ніколаєнко**; а також іноземні гості, представники наукової громадськості, засобів масової інформації.

Загальні збори НАН України вступним словом відкрив президент НАН України академік НАН України **Б.Є. Патон**. Він відзначив, що чергова сесія річних Загальних зборів Національної академії наук України відбувається у дуже важливий і відповідальний для нашої держави час і висловив сподівання, що новообрана Верховна Рада, Уряд, який буде сформовано, докладуть усіх зусиль до консолідації суспільства, забезпечення сталого економічного зростання та інноваційного розвитку країни.

Б.Є. Патон підкреслив: першочергового значення в сучасних умовах набувають наука та освіта, високі технології, котрі, як наголосив Президент України В.А. Ющенко на зустрічі з науковцями в Харкові, є «стратегічними, знаковими питаннями для прогресу країни», які визначатимуть її соціально-економічний поступ.

Саме роль та завдання Національної академії наук у науковому забезпеченні прогресивних перетворень в Україні — основний зміст нашої сьогоднішньої сесії. Поза увагою не повинні також залишитись і проблеми подальшого підвищення ефективності діяльності Академії. Комісія НАН України з цих питань із широким залученням наукової громадськості підготувала ґрунтовні пропозиції, реалізацію яких уже розпочато.

Сесія Загальних зборів, що зараз відбувається, має важливе значення й у зв'язку з черговим поповненням персонального складу Академії. Оголошуючи вакансії, Національна академія наук виходила з оцінки перспектив та необхідності підтримки сучасних наукових напрямів. У відділеннях уже пройшли вибори кандидатів у дійсні члени та члени-кореспонденти НАН України і ми впевнені, що Академія отримає гідне поповнення.

Широка присутність на сесії представників органів державного управління, наукової громадськості, засобів масової інформації є свідченням зацікавленого ставлення до цих питань.

Перед учасниками зборів з промовою виступив Президент України **В.А. Ющенко**. Глава держави підкреслив, що українська влада вважає розвиток освіти, науки та високих технологій своїм пріоритетним завданням. Більше того, «влада розуміє, — запевнив Віктор Андрійович, — що роль науки, особливо фундаментальної, повинна бути пріоритетною, бо без цього ми програємо прикладну науку та інновації».

Він також наголосив на необхідності кардинальних змін для подальшого розвитку наукової галузі в Україні. «Вашим партнером є українська влада, яка розуміє, що роль науки, особливо фундаментальної, має бути провідною», — підкреслив Президент.

Віктор Ющенко відзначив, що українська наука є передовою, і вітчизняні вчені досягли великих успіхів, визнаних у світі, зокрема в галузі ядерної енергетики, фізики, математики, геології, інших фундаментальних наук. «Наука багато чого зробила за минулий рік, що можна віднести до стратегічних кроків», — додав глава держави.

Президент, однак, зауважив: вітчизняна наука потребує змін. Однією з головних проблем, які гальмують її розвиток, він назвав недостатній рівень фінансового забезпечення. Водночас глава держави відзначив, що в Державному бюджеті на 2006 рік значно збільшено кошти, які виділяють на науку. «Ми розуміємо проблему фінансування і робимо досить швидкі й радикальні зміни у цьому питанні. Такого фінансування, яке мала українська наука за останній рік, не було вже давно», — зазначив Президент.

За його словами, у 2005 р. доходи бюджету зросли на 60% порівняно з бюджетом 2004 р., і додаткові кошти були спрямовані, передусім, на освіту, науку й медицину.

Водночас Президент висловив переконання: «партнером української науки мають бути не тільки державні фінанси, а й бізнес». «Поруч із державними для розвитку науки слід мобілізувати й інші джерела фінансування», — зазначив **Віктор Ющенко**, додавши, що це є світовою практикою.

Глава держави наголосив на необхідності структурних змін у галузі науки, а також акцентував увагу на питаннях захисту інтелектуальної власності. За його словами, у 2005 р. в Україні було вжито низку заходів з метою захисту інтелектуальної власності.

Президент України закликав українських учених сформулювати національні пріоритети в розвитку науки та підтримати політику змін, щоб забезпечити успішність вітчизняної науки. «Страждаємо від того, що немає чітких національних пріоритетів у науковій сфері», — підкреслив він.

Віктор Ющенко нагадав, що за його розпорядженням для розробки концепції розвитку науки створено робочу групу, половина складу якої — представники Національної академії наук.

В.А. Ющенко висловив сподівання, що збори Національної академії наук України допоможуть у визначенні національних пріоритетів розвитку науки і тих чинників, які гальмують її поступ, а концепція розвитку наукової сфери, розроблювана за його розпорядженням, буде єдиним документом, який дасть концентроване бачення політики держави у науковій та науково-технічній сфері.

Від імені учасників зборів академік НАН України **Б.Є. Патон** щиро подякував Президенту України В.А. Ющенку за його розуміння ролі науки у цивілізаційному поступі країни. Він запевнив главу держави, що НАН України докладе всіх зусиль для розв'язання відповідальних завдань, які стоять перед українським суспільством, та побажав йому успіхів, щастя і процвітання.

У Президії Загальних зборів

Академік НАН України **Б.Є. Патон** ознайомив присутніх з програмою роботи сесії, яку було прийнято одногосно відкритим голосуванням.

Загальні збори вшанували пам'ять померлих за час, що минув після останніх звітних зборів, академіків НАН України **О.С. Космодам'янського, К.Б. Яцимирського, Д.Ф. Чеботарьова, І.Ф. Кураса, О.О. Чуйка, О.М. Онищенко, Н.З. Шора, О.О. Шалімова**; членів-кореспондентів НАН України **В.Ю. Тонкаля, Ф.К. Іванченка, О.М. Романіва, О.Г. Зарубицького, А.М. Косевича, Є.І. Паталахи, Ю.Р. Туменюка-Малашенка, М.І. Галася, В.Ф. Погорілка**.

З і звітною доповіддю «Основні підсумки діяльності та перспективи розвитку Національної академії наук України» виступив президент НАН України академік НАН України **Б.Є. Патон** (друкується на с.10–18).

В обговоренні промови Президента України **В.А. Ющенко**, звітної доповіді президента НАН України академіка НАН України **Б.Є. Патона** взяли участь академіки НАН України **А.Ф. Булат, М.Г. Жулинський, С.В. Комісаренко, В.М. Литвин, В.М. Локтєв, В.Л. Найдек, І.М. Неклюдов, С.І. Пирожков, П.П. Толочко, Ю.С. Шемшученко**, член-кореспондент НАН України **В.І. Лялько** та голова ЦК профспілки працівників НАН України **А.І. Широков** (виступи учасників зборів – на с. 19–50). За результатами обговорення ухвалено постанову Загальних зборів.

ПОСТАНОВА **про підсумки звітної періоду та основні завдання НАН України**

Заслухавши та обговоривши промову Президента України В.А. Ющенко, доповідь президента НАН України академіка НАН України Б.Є. Патона «Основні підсумки діяльності та перспективи розвитку Національної академії наук України», а також розглянувши проект Звіту про діяльність Національної академії наук України у 2005 році, Загальні збори Національної академії наук України постановляють:

1. Затвердити Звіт про діяльність Національної академії наук України у 2005 році.
2. Промову Президента України В.А. Ющенко, доповідь президента НАН України академіка НАН України Б.Є. Патона «Основні підсумки діяльності та перспективи розвитку Національної академії наук України» взяти до відома та керівництва в роботі.

3. Зазначити, що Комісією з питань подальшого підвищення ефективності діяльності НАН України підготовлено, із широким залученням науковців Академії, учених рад інститутів, громадських наукових організацій, ґрунтовні пропозиції стосовно реалізації статусу НАН України як вищої державної наукової організації, вдосконалення нормативно-правових засад її діяльності, організації, фінансування та кадрового забезпечення наукових досліджень, посилення взаємодії НАН України з освітянською галуззю, розвитку інноваційної діяльності та зв'язків з виробництвом, вирішення соціальних питань, поліпшення сприйняття науки суспільством.

4. Доручити Президії НАН України вжити конкретних заходів для виконання завдань, які випливають з промови Президента України В.А. Ющенка, пропозицій і зауважень, висловлених учасниками Загальних зборів НАН України 5 травня 2006 року, та пропозицій Комісії з питань подальшого підвищення ефективності діяльності НАН України.

Особливу увагу звернути на необхідність:

- забезпечення активної участі фахівців НАН України у доопрацюванні проекту Концепції розвитку наукової сфери, яка має визначати національні пріоритети наукової та науково-технічної політики;
- першочергової підготовки матеріалів і проектів рішень вищих органів державної влади та Національної академії наук України щодо реалізації статусу НАН України як вищої державної наукової організації, вдосконалення нормативно-правових засад її діяльності.

Загальні збори НАН України відкритим голосуванням одноголосно затвердили Звіт про діяльність Національної академії наук України у 2005 р. та доручили Президії НАН України врахувати пропозиції, що прозвучали в його обговоренні.

На сесії Загальних зборів НАН України відбулося вручення нагород за досягнення у науковій діяльності. Найвищою відзнакою Національної академії наук України — Золотою медаллю ім. В.І. Вернадського — нагороджено академіка НАН України **В.В. Скопенка** та іноземного члена НАН України академіка РАН **М.А. Плате**, які виступили на сесії з науковими доповідями.

Спільну відзнаку Європейського матеріалознавчого товариства та Польського фонду розвитку матеріалознавчих наук Золоту медаль ім. професора Яна Чохральського вручено академіку НАН України **Б.Є. Патону**.

Повідомлення про присудження премій імені видатних учених України зробив перший віцепрезидент — головний учений секретар НАН України академік НАН України **А.П. Шпак**.

Президент НАН України академік НАН України **Б.Є. Патон** вручив лауреатам премій імені видатних учених України дипломи, побажав їм успіхів, здоров'я та щастя.

У заключному слові **Б.Є. Патон** констатував, що відбулося серйозне і дуже корисне обговорення, яке засвідчило: більшість установ Академії продовжує плідно працювати та отримувати результати високого наукового рівня.

Разом з тим залишається ще багато проблем як у житті самої Академії, так і в науковій сфері загалом. Подолання існуючих негараздів потребує більшої уваги до науки з боку держави, нових підходів у проведенні справді ефективної науково-технічної та інноваційної політики.

Перед Академією постають винятково важливі завдання. Передусім, ефективне виконання свого головного статутного обов'язку — розвитку фундаментальних та прикладних досліджень.

Крім того, слід значно поглибити роботу з підготовки науково обґрунтованих пропозицій, спрямованих на розв'язання найактуальніших для держави соціально-економічних та науково-технічних проблем. Насамперед це стосується забезпечення модернізації вітчизняного виробництва та інноваційного розвитку економіки.

Дуже важливо зберегти провідні наукові школи Академії, поповнити її творчі колективи талановитою молоддю, підвищити соціальний захист учених, а також докласти зусиль для поліпшення матеріально-технічного та інформаційного забезпечення досліджень.

У найкоротший строк необхідно підготувати проект Закону про Національну академію наук України та інші нормативні акти, які б забезпечували належне правове регулювання діяльності НАН України.

Від імені всіх присутніх президент НАН України **Б.Є. Патон** щиро подякував Національному університету імені Тараса Шевченка та Інституту міжнародних відносин, які вже не один рік гостинно відчиняють свої двері перед науковцями НАН України.

На цьому засіданні Загальних зборів НАН України було оголошено закритим.

Друге засідання

6 травня у Великому конференц-залі НАН України відбулося друге засідання Загальних зборів Національної академії наук України.

Збори відкрив президент НАН України академік НАН України **Б.Є. Патон** й оголосив порядок денний їх роботи.

Було висловлено пропозицію внести, крім питання про вибори дійсних членів та членів-кореспондентів НАН України, доповнення — щодо обрання віце-президента — голови Секції суспільних та гуманітарних наук НАН України і затвердження академіка-секретаря Відділення математики НАН України.

Порядок денний ухвалили відкритим голосуванням одноголосно.

Академік НАН України **Б.Є. Патон** поінформував, що, враховуючи кількість членів Академії, які вибули з часу попередніх виборів, а також тих, котрі досягли 75 років до нинішніх виборів, Президія НАН України оголосила 28 вакансій академіків і 76 — членів-кореспондентів із 86 спеціальностей.

В основі розподілу вакансій за відділеннями та визначення спеціальностей було прагнення забезпечити пріоритетний розвиток фундаментальних наук, передусім на тих напрямках, де українські вчені мають видатні результати. Враховувалася і наявність з кожної спеціальності кандидатів до обрання у наукових установах Академії, вищих навчальних закладах, галузевих наукових та науково-технічних установах України.

Про надзвичайний інтерес наукового загалу до цих виборів свідчить високий конкурс претендентів. Так, на 28 вакансій академіків було висунуто і зареєстровано 85 кандидатів, або 3 особи на одне місце, на 76 вакансій членів-кореспондентів — 367 кандидатів (близько 5 осіб на одне місце). Майже 72 % висунутих кандидатів становили працівники НАН України, решта — вищих навчальних закладів, галузевих наукових установ та інших організацій.

Список висунутих кандидатів було опубліковано у пресі для громадського обговорення, в якому взяли участь ради наукових установ, вищих навчальних закладів, окремі провідні вчені як України, так й інших держав. Від них надійшло кілька тисяч відгуків про наукову діяльність кандидатів. Згідно зі Статутом уся підготовка до виборів відбувалася в умовах повної відкритості і свободи обговорення кандидатур. На вирішальній стадії виборчої кампанії — загальних зборах відділень — також було забезпечено можливість для вільного обміну думками, критичних виступів, пропозицій, що сприяло здійсненню найбільш обґрунтованого, об'єктивного та незалежного вибору.

Академік НАН України **Б.Є. Патон** дав коротку загальну характеристику складу кандидатів у члени НАН України, обраних Загальними зборами відділень НАН України. З 28 кандидатів в академіки 24 — працівники НАН України, 2 — вищої школи і 2 кандидати представляють галузеві та інші наукові організації України. Серед 76 кандидатів у члени-кореспонденти 62 працюють в установах НАН України, 9 — у вищих навчальних закладах, 5 — в інших організаціях.

Середній вік обраних кандидатів в академіки НАН України становить 64 роки, це на 8,5 років менше від нині існуючого, кандидатів у члени-кореспонденти — 60,7 року, що майже на 6,5 року менше, ніж дотепер.

Серед обраних кандидатів у дійсні члени Академії — 4 жінки.

Загальні збори Національної академії наук України 6 травня 2006 року обрали нових дійсних членів (академіків) НАН України та членів-кореспондентів НАН України.

ДІЙСНИМИ ЧЛЕНАМИ (АКАДЕМІКАМИ) НАН УКРАЇНИ ОБРАНІ:

по Відділенню математики — ПЕТРИНА Дмитро Якович, ШАРКОВСЬКИЙ Олександр Миколайович;

по Відділенню інформатики — АНДОН Пилип Іларіонович, ДЕЙНЕКА Василь Степанович, ПАЛАГІН Олександр Васильович;

по Відділенню механіки — МАТВЄЄВ Валентин Володимирович;

по Відділенню фізики і астрономії — ЗАГОРОДНІЙ Анатолій Глібович, ШУЛЬГА Валерій Михайлович, ШПЕНИК Отто Бартоломійович;

по Відділенню наук про Землю — ГОЖИК Петро Федосійович;

по Відділенню фізико-технічних проблем матеріалознавства — ФІРСТОВ Сергій Олексійович, НАЗАРЧУК Зіновій Теодорович, ГРИНЬОВ Борис Вікторович;

по Відділенню фізико-технічних проблем енергетики — КИРИЛЕНКО Олександр Васильович, БОНДАРЕНКО Борис Іванович;

по Відділенню ядерної фізики та енергетики — БУЛАВІН Леонід Анатолійович, АЖАЖА Володимир Михайлович, КУЛІШ Євген Олексійович;

по Відділенню хімії — КОШЕЧКО Вячеслав Григорович;

по Відділенню молекулярної біології, біохімії, експериментальної і клінічної фізіології — КНИШОВ Геннадій Васильович, ПІДГОРСЬКИЙ Валентин Степанович, ЧЕХУН Василь Федорович;

по Відділенню загальної біології — БЛЮМ Ярослав Борисович;

по Відділенню економіки — ТУНИЦЯ Юрій Юрійович;

по Відділенню історії, філософії та права — ВОРОНА Валерій Михайлович;

по Відділенню літератури, мови та мистецтвознавства — ДОНЧИК Віталій Григорович, СКРИПНИК Ганна Аркадіївна.

ЧЛЕНАМИ-КОРЕСПОНДЕНТАМИ НАН УКРАЇНИ ОБРАНІ:

по Відділенню математики — ТАМРАЗОВ Промарз Мелікович, ТРОХИМЧУК Юрій Юрійович, ШАРКО Володимир Васильович;

по Відділенню інформатики — БОЮН Віталій Петрович, ГУБАРЄВ Вячеслав Федорович, ЗАДІРАКА Валерій Костянтинович, МИХАЛЕВИЧ Михайло Володимирович, ШЕВЧЕНКО Анатолій Іванович;

по Відділенню механіки — ВОЛОШИН Олексій Іванович, КІВА Дмитро Семенович, ЧЕРНИШЕНКО Іван Семенович;

по Відділенню фізики і астрономії — АЛЕКСЄЄВ Анатолій Дмитрович, АНТОНОВ Віктор Миколайович, БЄЛЯЄВ Олександр Євгенович, ВАВРІВ Дмитро Михайлович, МЕЛЕЖИК Петро Миколайович, МРИГЛОД Ігор Миронович, ОМЕЛЬЯНЧУК Олександр Миколайович, ОСТАФІЙЧУК Богдан Костянтинівич, ЧУРЮМОВ Клим Іванович, ЯЦЕНКО Леонід Петрович;

по Відділенню наук про Землю — БУЛАХ Євген Георгійович, ГОНЧАР Анатолій Іванович, ЛУКІН Олександр Юхимович, ПАВЛЮК Мирослав Іванович, ПОНОМАРЕНКО Олександр Миколайович;

по Відділенню фізико-технічних проблем матеріалознавства — ГАВРИЛЮК Володимир Петрович, ГРИГОРЬЄВ Олег Миколайович, КРІВЦУН Ігор Віталійович, МАЙСТРЕНКО Анатолій Львович, ПРИХНА Тетяна Олексіївна, СИДОРЕНКО Сергій Іванович, ТОЛМАЧОВ Олександр Володимирович, ХОРУНОВ Віктор Федорович;

по Відділенню фізико-технічних проблем енергетики — БАСОК Борис Іванович, ВОРОНОВСЬКИЙ Геннадій Кирилович, ЄГЕР Дмитро Олександрович, НОВОСЕЛЬЦЕВ Олександр Вікторович, ТАРЕЛІН Анатолій Олексійович;

по Відділенню ядерної фізики та енергетики — АЗАРЄНКОВ Микола Олексійович, БАКАЙ Олександр Степанович, ГРИНІК Едуард Улянович, ДОВБНЯ Анатолій Миколайович, КОЛОМІЄЦЬ Володимир Михайлович, ЛИСИЧЕНКО Георгій Віталійович, МІРОШНИЧЕНКО Валентин Іванович;

по Відділенню хімії — БЄЛЯКОВ Володимир Миколайович, ЗАЖИГАЛОВ Валерій Олексійович, КАЛЬЧЕНКО Віталій Іванович, КУЧМІЙ Степан Ярославович, ШЕВЧЕНКО Валерій Васильович;

по Відділенню молекулярної біології, біохімії, експериментальної і клінічної фізіології — ГОВОРУН Дмитро Миколайович, КОРНЕЛЮК Олександр Іванович, НИКОНЕНКО Олександр Семенович, СПІВАК Микола Якович, СТОЙКА Ростислав Стефанович;

по Відділенню загальної біології — ДМИТРІЄВ Олександр Петрович, ЄГОРОВ Віктор Миколайович, КОСЕНКО Іван Семенович, РАДЧЕНКО Володимир Григорович;

по Відділенню економіки — ВИШНЕВСЬКИЙ Валентин Павлович, ДАНИЛЕНКО Анатолій Іванович, КВАСНЮК Борис Євгенович, ЛИСЕНКО Юрій Григорович, МУНТІЯН Валерій Іванович, СИМОНЕНКО Валентин Костянтинівич, СІДЕНКО Володимир Романович;

по Відділенню історії, філософії та права — ДУБРОВІНА Любов Андріївна, КОНВЕРСЬКИЙ Анатолій Євгенович, КОПИЛЕНКО Олександр Любимович, ЛЕВЕНЕЦЬ Юрій Анатолійович, СОЛДАТЕНКО Валерій Федорович;

по Відділенню літератури, мови та мистецтвознавства — КАРПЕНКО Юрій Олександрович, КЛИМЕНКО Ніна Федорівна, СУЛИМА Микола Матвійович, ШИРОКОВ Володимир Анатолійович.

Загальні збори Національної академії наук України 6 травня 2006 року на строк, що залишився до чергових виборів Президії НАН України, обрали віце-президентом НАН України академіка НАН України ЛИТВИНА Володимира Михайловича та затвердили академіком-секретарем Відділення математики НАН України академіка НАН України САМОЙЛЕНКА Анатолія Михайловича.